

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Molnár és Dr. Bata Ügyvédi Iroda; ügyintéző: dr. Molnár Iván ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Neparáczki Nándor jogtanácsos által képviselt II. rendű alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2016. június 1. napján meghozott, 11.P.20.442/2015/18. számú ítélete ellen az alperes részéről 19. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és a felperes keresetét elutasítja. A II. rendű alperest mentesíti a felperes javára perköltség fizetésének kötelezettsége alól, és a felperest kötelezi, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. rendű alperesnek 75.000 (hetvenötezer) forint együttes első- és másodfokú perköltséget. A kereseti illeték állam általi viselésére vonatkozó rendelkezést mellőzi, és kötelezi a felperest, hogy térítsen meg az államnak külön felhívásra 120.000 (százhuszezer) forint kereseti és 160.000 (százhatvanezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresete szerint az 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: új Ptk.) 6:548. §-a alapján 2.000.000 forint kártérítés egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni a ...-i Járási Hivatal Járási Gyámhivatal I. rendű, valamint a II. rendű alperest.

Állította, hogy az alperesek a 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 33. §-ában foglaltakat nem tartották be, a Ket. 33. §-ában foglalt határidőt pedig elmulasztották, a 2014. március 26. és 2015. június 15. között folyamatban volt kapcsolattartási határozat végrehajtása iránti kérelmeit késedelmesen intézték, ennek következtében 2013 májusa óta gyermekeivel nem tud kapcsolatot létesíteni.

Az elsőfokú bíróság a másodfokú bíróság által jogerőre emelt végzésével a Pp. 130. § (1) bekezdés e) pontja alapján az I. rendű alperessel szemben a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasította.

A II. rendű alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, annak jogalapját és összecszerűségét egyaránt vitatta. Arra hivatkozott, hogy a felperes az 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) 128. § (3) bekezdésének szabálya ellenére a kapcsolattartással kapcsolatos jognyilatkozatait nem személyesen, hanem jogi képviselője útján tette meg, ennek ellenére az eljárást megindította. Hivatkozott arra, hogy a 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 33. § (4) bekezdésére figyelemmel a Gyámhivatalnak vizsgálnia kellett az önhiba fennállását és annak megállapítását követően volt csak a végrehajtás elrendelhető. A Gyvt. 128. § (1) bekezdése alapján pedig a gyámügyi eljárásban a szülőt meg kellett hallgatnia. A tényállás tisztázása érdekében több alkalommal sikertelenül idézte

az anyát, a Ket. 33. § (3) bekezdés c) pontja szerint pedig a tényállás tisztázásához szükséges adatok közlésére irányuló felhívástól az annak teljesítéséig terjedő idő az ügyintézési határidőbe nem számít bele. Hivatkozott arra, hogy a Gyámhivatal nem kérelemre szab ki eljárási bírságot, hanem a Ket. 134. §-a, illetve 61. § (1) bekezdésében foglalt feltételek fennállása esetén. Így a felperes ez irányú kérelmeinek nem teljesítése nem róható a hatóság terhére. Utalt arra, hogy a felperes jogi képviselője 2014. december 16-án a Gyvt. 132. § (6) bekezdése szerinti támogatott közvetítői eljárás igénybevételének lehetőségét visszautasította. A 2013. évi CLXV. törvény alapján nem állapított meg jogszabálysértést, így hivatalból felügyeleti eljárás megindítása felől sem kellett döntenie. Állította, hogy e tekintetben mulasztás nem terheli, az eljárás a jogszabályoknak megfelelően járt el. Vitatta az ok-okozati összefüggés fennállását, kár bekövetkezését és annak összegét. Hivatkozott arra, hogy az új Ptk. 4:183. §-a alapján a kapcsolattartás megghiúsításából eredő kárt a másik félnek (szülőnek) kell megtérítenie, a felperes erre alapított igénye megalapozatlan.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a II. rendű alperest a felperes javára 2.000.000 forint és 100.000 forint perköltség megfizetésére kötelezte.

Ítéletében tényként állapította meg, hogy a felperes és Sz. (korábbi nevén H.) K. házasságát a bíróság 2010. október 18. napján jogerős ítéletével felbontotta, és a bontóperben 2010. április 10-én jogerőre emelkedett végzésével jóváhagyta a házasságból 2004. augusztus 25-én született ikergyermekek elhelyezése, tartása, valamint a kapcsolattartás tárgyában létrejött egyezségeket. A felperes 2011. január 6-án eljárást kezdeményezett az I. rendű alperes előtt, mert az anya a kapcsolattartást nem biztosította. Az elsőfokú hatóság 2011. február 7-én kelt határozatával a kapcsolattartás végrehajtására irányuló kérelmet elutasította. Ezt követően ugyancsak a felperes kezdeményezésére 2012. augusztus 17. és 2012. november 12. között folyt eljárás a felperes kapcsolattartásának újraszabályozása érdekében, figyelemmel arra, hogy a felperest külföldi misszióba vezényelték. A hatóság 2012. szeptember 1-jén kelt végzésével a felperes és az anya egyezségét jóváhagyta, majd 2012. november 12-én az egyezségben foglaltak végrehajtását rendelte el, egyúttal figyelmeztette az anyát a kapcsolattartás önhibából való nem teljesítésének jogkövetkezményeire.

Megállapította azt is, hogy a felperes 2014. március 31-én bejelentette: az anya hibájából a jóváhagyott egyezség szerinti kapcsolattartás 2013 májusa óta nem működik, az anya 2014. március 22-én a kapcsolattartást nem biztosította. Ezt követően 2014. április 14-én arról tett bejelentést, hogy az anya a 2014. április 5. napján esedékes kapcsolattartást sem tette lehetővé. 2014. augusztus 1-jén tájékoztatta az I. rendű alperest, hogy a nyári időszakos kapcsolattartást nem tudja gyakorolni, mert az anya a gyermekeket nem adta át és egyeztetésre sem hajlandó. 2014. augusztus 27-én bejelentette, hogy az anya az augusztus 23-ai kapcsolattartást ismét megghiúsította. Ezt követően 2014. szeptember 10-én bejelentette, hogy az anya magatartása miatt a kapcsolattartás szeptember 6-án sem volt lehetséges. 2014. október 16-án ismételt bejelentést tett, mert az anya az október 3-án megkísérelt kapcsolattartást is megghiúsította. 2014. december 18-án elfogultságot jelentett be az elsőfokú hatósággal szemben. Ezt követően 2014. október 25-én feljelentést tett, amely alapján a ...-i Rendőrkapitányság elrendelte a nyomozást. A ...-i Járási Ügyészség pedig 2015. július 16-án kelt határozatával az anya ellen két rendbeli kiskorúval való kapcsolattartás akadályozásának vétsége miatt indult büntetőügyben a vádemelést elhalasztotta egy évre, amely időtartam alatt az anya pártfogó felügyelet alatt áll.

Megállapította, hogy a felperes 2015. szeptember 22-én bejelentette a 2015. szeptember 15-ére tervezett kapcsolattartás megghiúsulását. Majd szeptember 30-án bejelentette, hogy a 2015. szeptember 19-i kapcsolattartás is elmaradt, és az anya a gyermekekkel együtt számára ismeretlen helyre költözött. Az elsőfokú hatóság 2015. október 13-én feljegyezte, hogy a pártfogó bejelentette az anya új címét, telefonszámát. A mediátor pedig 2015. november 24-én értesítette az elsőfokú hatóságot, hogy a közvetítői eljárás eredménnyel zárult. Az elsőfokú hatóság 2015. december 7-én

kelt határozatával a kötelező támogatott közvetítői eljárásban 2015. november 17-én létrejött részegyezséget jóváhagyta.

Megállapította, hogy a ...-i Járási Gyámhivatal 2014. május 9-ére és június 27-ére eredménytelenül idézte az anyát, 2014. augusztus 11-én kelt végzésével elrendelte a 2012. szeptember 11-én kelt határozatával jóváhagyott egyezségében foglaltak végrehajtását és felhívta az anyát, hogy hagyjon fel a gyermekeknek a másik fél ellen történő nevelésével, továbbá az elmaradt kapcsolattartás pótlásának legkésőbb szeptember 22-éig tegyen eleget, egyúttal figyelmeztette a jogkövetkezményekre. A Gyámhivatal a 2014. október 27-én kelt végzésével értesítette a 2014. augusztus 11-én kelt végzése vélelmezett kézbesítéséről az anyát, majd 2014. december 9-én a feleket a közvetítői eljárásról tájékoztatta, egyúttal az anyát december 23-ára megidézte. A Gyámhivatal 2015. február 20-án hozott végzésével az anyát a 2014. április 5-én esedékes folyamatos kapcsolattartással kapcsolatos kötelezettsége önhibájából történt nem teljesítése miatt 10.000 forint összegű eljárási bírsággal sújtotta. Ugyanezen a napon kelt végzésével az apai kapcsolattartás egyezségben foglaltak végrehajtására irányuló kérelmét a 2014. augusztus 23-24. napok tekintetében elutasította. Az anyát a 2014. szeptember 6-7. napján esedékes folyamatos kapcsolattartással kapcsolatos kötelezettség önhibájából való nem teljesítése miatt 15.000 forint eljárási bírsággal sújtotta, egyidejűleg a 2014. október 16-án indult gyámhatósági eljárást a közvetítői eljárás időtartamára felfüggesztette.

Kifejtette: a felperes a 2014. március 31-én indult közigazgatási eljárásban történt mulasztásokat sérelmezte, ezért a 2013. évi CLXXVII. törvény (új Ptké.) 54-a értelmében a perben az új Ptk. szabályai voltak irányadók. Tekintettel arra, hogy az új Ptk. a nem vagyoni kár jogintézményét nem vette át, a felperes perbeli igénye az új Ptk. 2:52. §-a szerinti sérelemdíjnak minősült. Az alperes kárfelelősségének fennállását az új Ptk. 6:519. §-a és 548. §-a alapján vizsgálta. Megállapította, hogy ugyanazon ügyszám alatt az eljárások rendre újrakezdődtek, újrainduló ügyintézési határidőkkel. Álláspontja szerint ugyanakkor az megállapítható volt, hogy a felperes 2014. április 14-én érkezett bejelentése alapján a Gyámhivatal a Ket. 33. §-ában szabályozott ügyintézési határidőhöz képest jelentős késedelemmel hozta meg 2014. augusztus 11-én határozatát. Kiemelte, hogy az elsőfokú hatóság számára már ismert volt, hogy az anya korábban a 2012-ben eljárásban jóváhagyott egyezség végrehajtását megghiúsította. Ezért a 2014-ben indult eljárásban az anyát nem írásban, hanem telefonon kellett volna idézni, amit a Ket. 46. §-a lehetővé tett. A végrehajtás elrendelését azonban az előzmények alapján semmiképpen sem volt helyes késleltetni. Utalt arra, hogy a Gyámhivatal az eljárási bírságok kiszabásánál csupán az egyes időpontokat vette figyelembe, nem pedig a kapcsolattartás teljes megghiúsítását. A hat hónap elteltével hozott jelentéktelen összegű eljárási bírság megfizetésére kötelező határozatok pedig a kötelezetti teljesítés előmozdítása helyett, inkább a végrehajtási eljárás tekintélyét és szigorát ásták alá. Ilyen csekély összegű bírságok ugyanis alkalmatlanok voltak arra, hogy kikényszerítsék az anya teljesítését. Álláspontja szerint az elsőfokú hatóság tovább súlyosbította a helyzetet azzal, hogy 2015. február 20-án támogatott közvetítői eljárás igénybevételét rendelte el. A felperes ugyanis a kapcsolattartás megghiúsulásában vétlen volt, miatta nem lett volna szükség mediációra. Az éppen az anyai teljesítést hátráltatta, amennyiben a hatóság a végrehajtási eljárást felfüggesztette. Kifejtette: az anya csak akkor működött együtt a mediátorral, amikor a büntetőeljárásban hozott határozat alapján pártfogó felügyelet hatálya alá került és számíthatott arra, hogy vele szemben vádat emelnek. Ebből arra következett, hogy amennyiben az elsőfokú hatóság a végrehajtást nem csak 2014. augusztus 11-én, hanem haladéktalanul elrendeli és kiszabja a legmagasabb összegű bírságot, a szankciók hatására az anya bizonyosan együttműködött volna. A végrehajtási eljárás nem kellő súlyú cselekményei a felperest átmenetileg hátrányosabb helyzetbe hozták: a jóváhagyott egyezséghez képest 2015-ben a gyermekeivel való kapcsolattartása jóval korlátozottabb volt. Álláspontja szerint az elsőfokú hatóság a végrehajtási eljárás során nem az általában elvárható magatartást tanúsította azzal, hogy nem kellő időben és nem kellő súlyú végrehajtási cselekményeket fogantatosított. Ezért a

felperest ért személyiségi jogi sérelemért felelősséggel tartozik. Utalt arra, hogy a sérelemdíjra való jogosultság szempontjából hátrány bekövetkezésének bizonyítása nem szükséges, a felperes által megjelölt összezszerűség pedig nem volt eltúlzott. Kiemelte, hogy a felperes tartósan elesett a gyermekeivel való kapcsolattartás lehetőségétől, ami nem pótolható. A kellő időben és módon foganatosított végrehajtással pedig ez nagy valószínűséggel megelőzhető vagy mérsékelhető lett volna.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben, annak megváltoztatása és a kereset elutasítása iránt a II. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést.

Fellebbezése szerint az elsőfokú bíróság a bírói gyakorlattal ellentétesen értelmezte az új Ptk. 2:52. §-ának sérelemdíjra vonatkozó rendelkezését. A hatósági eljárás elhúzódása ugyanis a bírói gyakorlat szerint nem eredményezi személyiségi jog megsértését, sérelemdíj pedig csak személyiségi jog megsértése esetén volna megállapítható. Álláspontjának alátámasztása érdekében hivatkozott az EBH2007. 1598., BH2008. 12., BDT2015. 3337. és a Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV.20.106/2009/4. számú ítéletében kifejtettekre. Állította, hogy az eljárások elhúzódása miatt a felperes személyiségét alkotó lényegi tulajdonságokat és ismérveket nem érte támadás, ezért a személyiségi jog megsértése fel sem merülhet. Fenntartotta azt az álláspontját, hogy az eljárás elhúzódását alapvetően az okozta, hogy az eljáró hatóság az 1997. évi XXXI. törvény 128. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségének megfelelően igyekezett meghallgatni az anyát, az azonban nehézségekbe ütközött. Hangsúlyozta, hogy a Ket. 33. § (3) bekezdés c) pontjának a második fordulatára, a tényállás tisztázási kötelezettségre hivatkozott, és nem arra, hogy hiánypótlásra került volna sor. Az ügyintézési határidőbe nem számítható be a tényállás tisztázásához szükséges idő, ezért az első fokon eljáró hatóság felelőssége fel sem vetődhet. Kifejtette: egy esetleges vádemelés, annak súlyát tekintve nem vethető össze a Ket. által szabályozott eljárási bírsággal. Álláspontja szerint ezért az elsőfokú bíróság tévesen következtetett arra, hogy egy magasabb összegű eljárási bírság a vádemeléstől való félelemhez hasonló magatartást váltott volna ki az anyából. Az is csupán feltételezés, hogy az anya a vádemelés miatt lett együttműködő. Utalt arra is, hogy a Ket. 134. §-a szerint az eljárási bírság kiszabása csak lehetséges, annak alkalmazása nem kötelező.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult, annak helyes indokaira figyelemmel.

A Fővárosi Ítéltábla teljes terjedelemben vizsgálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét, mert annak fellebbezés hiányában első fokon jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt [Pp. 228. § (4) bekezdése].

A fellebbezés megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, döntésével és annak indokaival azonban az Ítéltábla nem értett egyet.

A kereset elbírálása során az új Ptk. szabályai voltak irányadók, ezért az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor azt vizsgálta, hogy fennállnak-e az alperes kárfelelősségének az új Ptk. 6:548. § (1) bekezdésében szabályozott speciális, valamint a 6:519. §-ában meghatározott általános feltételei.

A felperes előadása szerint kára abból keletkezett, hogy a kérelmeit az alperes késedelmesen intézte, az ügyintézési határidőt elmulasztotta. Az eljárás elhúzódása miatt már bekövetkezett károk ugyanakkor az elhúzódás miatt előterjesztett jogorvoslat esetén sem lettek volna elháríthatók, ezért a kártérítési felelősség új Ptk. 6:548. § (1) bekezdésében meghatározott különös feltétele megvalósult.

Az alperes eljárása során a Ket. 33. § (1) bekezdésében meghatározott 21 napos ügyintézési határidőt alkalmazta, abba azonban nem számít bele a tényállás tisztázásához szükséges idő a 33. § (3) bekezdés c) pontja szerint. Az alperesnek pedig a kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtására vonatkozó kérelem teljesítését megelőzően a 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet 33. § (2) bekezdése szerint vizsgálnia kellett, hogy a kapcsolattartásra kötelezett önhibájából mulasztott-e. Ehhez a Gytv. 128. § (3) bekezdése alapján az anyát meg kellett hallgatni, ezért az alperes az anya írásban történt idézésével nem sértett jogszabályt, akkor sem, ha más idézési módot is választhatott volna. A kétszeri idézésből vonta le 2014. június 27-én azt a következtetést, hogy az anya nem működik együtt, de ehhez képest is késedelmesen, 2014. augusztus 11-én döntött a kapcsolattartás végrehajtásának elrendeléséről. A 2015. február 20-án kelt határozat meghozatalára is késedelmesen került sor, ahhoz képest is, hogy az anya a 2014. december 19-ére szóló idézésre nem jelent meg. Az alperes késedelmes ügyintézése azonban csak abban az esetben vezethetett kárfelelősségének megállapításához, amennyiben ezzel okozati összefüggésben a felperesnél személyiségi jogsértés kimutatható.

A felperes az alperessel szembeni igényét arra alapította, hogy gyermekeivel a kapcsolatot nem tudta tartani, ennek következtében a családban éléshez fűződő joga egyik rész-jogosítványát képező kapcsolattartási joga sérült. A kereseti tényelőadás alapján az elsőfokú bíróság ezért helyesen következtetett arra, hogy a felperes sérelemdíj iránti igényt érvényesített az alperessel szemben.

Az új Ptk. 2:52. § (1) bekezdése szerint akit személyiségi jogában megsértenek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért. A (2) bekezdés pedig úgy rendelkezik, hogy a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire - különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára - a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni, azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges.

A sérelemdíj szabályai szerint tehát igénye eredményes érvényesítéséhez a felperesnek a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján elegendő volt azt bizonyítania, hogy az alperes magatartása folytán valamely személyhez fűződő joga sérült. Ez a felperes esetében annak bizonyítását feltételezte, hogy határidőben történő gyámhivatali ügyintézés esetén a kapcsolattartási határozatban vállalt kötelezettségének az anya bizonyosan eleget tesz. A felperes ugyanis jogszabályoknak megfelelő gyámhivatali eljárás ellenére sem gyakorolhatja szülői jogait, amennyiben az anya a kapcsolattartással összefüggésben őt terhelő kötelezettségeket nem teljesíti.

Az Ítéletábra álláspontja szerint a lefolytatott bizonyítás eredménye alapján nem lehetett igazoltnak tekinteni, hogy az ügyintézési határidők betartása esetén a felperes kapcsolattartása megvalósult volna. A kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása iránti kérelmeit ugyanis a felperesnek éppen azért kellett előterjesztenie, mert az anya a jóváhagyott egyezségben vállalt kötelezettségét megszegte, és gyermekei láthatását - a felperes előadása szerint már 2013 májusa óta - nem biztosította. A gyámhivatali eljárásban alkalmazott szankciók ellenére az anya kötelezettségének továbbra sem tett eleget. A másodfokú eljárásban már rendelkezésre állt a ...i Járási Ügyészség 2016. október 12-én kelt, B.2617/2014/27. számú átirata, amely szerint a vádemelés elhalasztása sem vezetett eredményre, a pártfogó tájékoztatása alapján a vele szemben indított büntetőeljárás folytatását rendelték el. Mindezek miatt az elsőfokú bíróság tévesen következtetett arra, hogy az alperes mulasztása és a felperes kapcsolattartási jogának megsértése között az ok-okozati összefüggés fennáll.

A rendelkezésre álló bizonyítékok szerint az alperes a rá vonatkozó ügyintézési határidőket nem kifejezetten a felperes személyére való tekintettel - a személyiségének lényegét alkotó ismérvek miatt - mulasztotta el. Ennek hiányában pedig a felperes emberi méltósághoz fűződő, általános személyiségi jogának megsértése sem volt megállapítható [EBH2007. 1598].

Mindezekre tekintettel az Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és a keresetet elutasította.

Az Ítéltábla a pereszes felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes jogi képviselőjének ellátásával felmerült első- és másodfokú perköltsége megfizetésére. Az Itv. 74. § (3) bekezdése folytán alkalmazott 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján ugyancsak a felperest kötelezte le nem rótt kereseti és fellebbezési illeték megtérítésére.

Budapest, 2016. november 15.

Világhyiné dr. Böcskei Terézia s. k.
a tanács elnöke

dr. Csóka István s. k.
s. k.
előadó bíró

dr. Lente Sándor
bíró